

Mācībspēku atbalsta materiāls

4. nodaļai: SKOLAS KATASTROFU GATAVĪBA UN DROŠA MĀCĪBU VIDE

MĀCĪBU MODULIS 22: Būtiskās dzīvības glābšanas prasmes skolu katastrofu situācijās

Autors: Denizli İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
(AFAD)/ VETREADY Project Partnership

Projekta numurs: 2024-1-ES01-KA220-VET-000257287

Co-funded by
the European Union

Finansēts ar Eiropas Savienības atbalstu. Izteiktie uzskati un viedokļi ir tikai autora(-u) atbildība un neatspoguļo Eiropas Savienības vai Servicio Español para la Internacionalización de la Educación (SEPIE) oficiālo nostāju. Ne Eiropas Savienība, ne finansējuma piešķirējinstanse nav atbildīga par šeit sniegto informāciju.

Mācībspēku atbalsta materiāla pārskats

Šis izglītotāju atbalsta materiāls ir izstrādāts, lai papildinātu apmācību moduli „**Būtiskās dzīvības glābšanas prasmes skolu katastrofu situācijās**”, sniedzot pielāgotas metodiskas un didaktiskas vadlīnijas, lai uzlabotu tā efektīvu īstenošanu.

Tā mērķis ir palīdzēt izglītotājiem:

- izprast šī moduļa **konkrētos pedagogiskos mērķus**
- piemērot **atbilstošas mācību stratēģijas un rīkus**, lai iesaistītu profesionālās izglītības un apmācības, profesionālās tālākizglītības un apmācības un diasporas izglītojamos
- **veicināt galvenās aktivitātes**, sekmēt pārdomas un atbalstīt zināšanu saglabāšanu
- pielāgot apmācību **dažādiem formātiem** (klātienēs, tiešsaistēs, jauktas) un dažādām apmācāmo vajadzībām
- *Piezīme: Šī moduļa apguve un tam pievienotā testa izpilde dod tiesības saņemt profesionālās kompetences pilnveides apliecinājumu.*

Mācību moduļa saturs

1. Mācību moduļa mērķis
2. Mācību moduļa sasniedzamie mācību rezultāti
3. Ievads: Kas ir būtiskās dzīvības glābšanas prasmes skolu katastrofu situācijās?
4. Pamatjēdzieni un terminoloģija
5. Tēmas nozīmes izpratne
6. Kāpēc šis mācību modulis ir svarīgs?
7. Dabas katastrofas būtisko dzīvības glābšanas prasmju kontekstā skolu vidē
8. Zemes nogrūvums
9. Plūdi
10. Ugunsgrēks
11. Vētra
12. Tehnoloģiskās / industriālās katastrofas būtisko dzīvības glābšanas prasmju kontekstā skolu vidē
13. Ķīmiskie un tehnoloģiskie negadījumi, kas var notikt skolās
14. Bioloģiskās / ar veselību saistītās katastrofas būtisko dzīvības glābšanas prasmju kontekstā skolu vidē
15. Vējbakas (varicella) uzliesmojums
16. Skolas vējbaku uzliesmojums
17. Norovīruss
18. Norovīrusa uzliesmojums skolā
19. Iedvesmojoša rīcība un labās prakses piemēri
20. Padziļinātai izpētei
21. Avoti

Ieteicamās mācību metodes un rīki

- **Metode 1: Debates**

Šī metode ļauj izglītojamajiem aizstāvēt divas pretējas idejas, tādējādi palielinot viņu izpratni par katastrofām un attīstot problēmu risināšanas prasmes.

Mācībspēks uzdod jautājumu, vai vissvarīgākā rīcība katastrofas laikā ir saglabāt mieru vai rīkoties ātri. Izglītojamie, sadalīti divās grupās, skaidro izvēlētās idejas iemeslus saviem klasesbiedriem. Tādā veidā viņi ne tikai iegūst informāciju, bet arī tiek motivēti domāt, dalīties savā pieredzē un piedāvāt risinājumus.

Ieteicamās mācību metodes un rīki

Metode 2: Scenāriju lomu spēle

- Šī metode ļauj mācībspēkam attīstīt empātiju un veicināt dalībnieku spēju pieņemt lēmumus reālos apstākļos, izmantojot situāciju inscenēšanu. Mācību laikā klasē pēkšņi sāk mirgot gaismas. Priekšmeti viegli kustas. Daļa skolēnu sāk panīkot, citi – nezina, kā rīkoties. Skolēniem tiek uzdoti jautājumi par atbilstošu rīcību šādā situācijā. Pēc tam, lai izskaidrotu pareizas rīcības nozīmi, skolēni praktiski izpilda kustību “pieliecies, piesedzies, noturies” pie saviem soliem.

Ieteicamās mācību metodes un rīki

Metode 3: Prāta vētra

- Šīs metodes mērķis ir palīdzēt skolēniem iemācīties domāt no dažādām perspektīvām un radīt jaunas idejas, nepaļaujoties uz ierastiem risinājumiem.
- Mācībspēks izskaidro situāciju: pusdienu pārtraukuma laikā skolas pagalmā sākās spēcīga vētra un no jumta nokrita fragmenti. Skolēniem tiek uzdots jautājums — **kas šādā situācijā būtu jādara un kur varētu atrasties drošas zonas?** Mērķis ir rosināt skolēnus radīt jaunus risinājumus un izprast drošas rīcības iespējas ārkārtas situācijā.

Iesaistes veicināšanas padomi

Praktiski padomi, kā padarīt šo mācību moduli saistošu, iekļaujošu un emocionāli piemērotu dažādām izglītojamo grupām.

- **Profesionālās izglītības izglītojamajiem (VET):** Fokussēties uz praktiskām situācijām un sasaistīt meža katastrofu tēmu ar riskiem, ar kuriem viņi var saskarties savā profesionālajā darbībā.
- **Profesionālās tālākizglītības pieaugušajiem (CVET):** Ļaut dalīties personīgajā pieredzē un veicināt diskusijas, izmantojot reālas dzīves piemērus.
- **Diasporas izglītojamajiem:** Lietot vienkāršu un skaidru valodu, vizuālus materiālus un ievērot kultūras jutīgumu, apspriežot katastrofu tematus, lai radītu drošu mācību vidi.

Pielāgošanās stratēģijas

- **Klātienes apmācība:** Izglītojamie var praktiski apgūt prasmes, piemēram, patvēruma izveidi vai uguns iededzināšanu. Šis formāts ļauj mācībspēkam sniegt tūlītēju atgriezenisko saiti un nodrošina dalībniekiem praktisku pieredzi, strādājot ar reāliem instrumentiem un dabas materiāliem. Var izmantot arī izdrukātas scenāriju kartītes un demonstrējumus klātienē.
- **Tiešsaistes apmācība:** Virtuālās darba grupas (breakout rooms) var izmantot analīzei un diskusijām. Ekrāna koplietošana un tādi rīki kā Google Slides ļauj veidot interaktīvus testus un izmantot videomateriālus. Šajā formātā var izmantot arī digitālās tāfeles ideju ģenerēšanai un aptaujas, lai palielinātu dalībnieku iesaisti.
- **Hibrīdformats:** Teorētiskās nodarbības var apgūt tiešsaistē, savukārt praktiskās aktivitātes tiek īstenotas klātienē dabas apstākļos. Šī kombinācija ļauj izglītojamajiem apgūt pamatzināšanas savā tempā un nodrošina, ka klātienes laiks tiek izmantots praktisku, reālu prasmju attīstīšanai.

Šajā modulī apgūstamās galvenās ESCO prasmes

- **Transversālā ESCO prasme – T3.2 Proaktīvas pieejas īstenošana**
- **Prasmes fokuss (T3.2):**
Spēja aktīvi paredzēt riskus, novērtēt informāciju un plānot efektīvas darbības, lai novērstu vai mazinātu katastrofu ietekmi — uzņemoties iniciatīvu un atbildību skolas drošības situācijās.
- **Kā šī prasme tiek attīstīta šajā mācību modulī**
- **Evakuācijas mācību analīzes aktivitātē:**
Izglītojamie analizē iepriekšējo evakuāciju norisi, nosaka, kas izdevās labi un kas ne, un piedāvā proaktīvus uzlabojumus nākamajām mācībām.
- **Skolas “Riska kartēšanas” uzdevumā:**
Izglītojamie kopīgi apkārtējā vidē identificē iespējamus draudus un iepriekš plāno pasākumus to novēršanai.
- **“Drošības lomu sadalījuma” vingrinājumā:**
Katrs izglītojamais uzņemas konkrētu drošības lomu (pirmās palīdzības sniedzējs, saziņas atbildīgais, evakuācijas vadītājs) un iepriekš domā, kā efektīvi rīkoties reālā ārkārtas situācijā.

Mācību sasniegumu vērtēšanas atbalsts – kā pārbaudīt mācību sasniegumus

- Šī mācību moduļa beigās mācību dalībnieki aizpilda 10 jautājumu testu ar atbilžu variantiem, kas izstrādāts, lai novērtētu viņu izpratni par sesijā apgūtajiem galvenajiem jēdzieniem.
- Papildu vērtēšanas stratēģijas:
- **Scenārijos balstīta lomu spēle (simulācija)**
Kā tas darbojas: Izglītojamie izspēlē piešķirtu katastrofas scenāriju (piem., nakts ugunsgrēks, pamanīti dūmi), veicot tādas darbības kā trauksmes aktivizēšana, gāzes izslēgšana, izeju atrašana un zvana veikšana glābšanas dienestiem.
Ko tas atklāj: Novērtē gan zināšanas, gan praktiskas rīcības prasmes; kļūdaini priekšstatī (piem., sērkokļa aizdedzināšana gāzes noplūdes laikā) kļūst skaidri redzami.
- **Veikspējas uzdevums ar kontrolesarakstu**
Kā tas darbojas: Izglītojamie veic vienkāršus uzdevumus — izvēlas atbilstošus pirmās palīdzības priekšmetus, uzskaita ārkārtas tālrunu numurus vai izvēlas drošas rīcības situācijās ar elektroapgādes traucējumiem — kamēr mācībspēks izmanto kontrolesarakstu novērošanai.
Ko tas atklāj: Parāda, kuras prasmes ir apgūtas un kur nepieciešami uzlabojumi (piem., nepareizu materiālu izvēle atklāj nepietiekamas zināšanas par katastrofu resursiem).

Papildus resursi

- <https://www.youtube.com/watch?v=zRH55BUEqeA>
AFAD animācijas filma
- <https://www.youtube.com/watch?v=IPkQdDeW6Xg>
AFAD katastrofu izpratnes apmācība
- <https://www.youtube.com/watch?v=jy2yf7a5A10>
AFAD – Kas jādara plūdu riska gadījumā
- <https://www.youtube.com/watch?v=2VHEEYKnA8s>
“Gulēt, apsegties, turēties” – Stambulas skolēni demonstrē pareizu rīcību zemestrīces laikā
- https://www.dailymotion.com/video/x7r8owy?utm_source=chatgpt.com
Kā pareizi nostiprināt priekšmetus?
- https://flash.org/readybusiness/toolkit_video/how-to-secure-heavy-furniture-for-an-earthquake/?utm_source=chatgpt.com
Kā nostiprināt smagas mēbeles zemestrīces gadījumā?

Avoti

- AFAD: <https://www.afad.gov.tr> AFAD guidelines in Turkey and resources such as 'Drop, Cover, Hold On'
- ECDC (European Centre for Disease Prevention and Control): <https://www.ecdc.europa.eu/en>
- EFAS (European Flood Awareness System): <https://effis.jrc.ec.europa.eu/apps/efas.map/>
- Eurostat (Statistical Office): <https://ec.europa.eu/eurostat>
- <https://prezentacii.org/prezentacii/prezentacii-po-obzh/107896-osnovnaja-zaschita-pri-zemletrjassenii.html>
- International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC), UNDRR, UNICEF.
- KOBE depremi Japonya, 1995
- Ready.gov, FEMA (has a special section for children), NOAA.
- Relevant Report: Reports titled 'COVID-19 in children and the role of school settings in transmission'

PARTNERİBA

<https://ied.eu/>

<https://denizli.afad.gov.tr/>

<https://neotalentway.com/>

<https://www.eva93.lv/>

<https://ngo-nfe4y.com.ua/en>

<https://vonhope.is/>

**Lai vērtīga un iedvesmojoša mācīšanās ar VET-READY
4. nodaļu «SKOLAS KATASTROFU GATAVĪBA UN DROŠA MĀCĪBU
VIDE»**

**un 22. mācību moduli «Būtiskās dzīvības glābšanas prasmes
skolu katastrofu situācijās»!**

SEKO MUMS

<https://vetready.eu/>